

Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

gemeente

Winterswijk

Inleiding

De gemeente Winterswijk heeft een oppervlakte van in totaal 13.881 hectare. Voor het beheer van de openbare ruimte worden middelen ingezet voor onder andere:

- Wegen en verkeer, openbare verlichting, kunstwerken, meubilair en bebording.
- Waterbeheer, inclusief riolering en beduikering.
- Groen, inclusief buitensportaccommodaties en speelterreinen.

Wegen

Wegenbeheerplan

Voor het planmatig beheren van wegen wordt gebruik gemaakt van het Wegenbeheerplan dat in 2026 is opgesteld. Dit beheerplan en de systematiek van het CROW (Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Weg- en Waterbouwkunde en de verkeerstechniek) zijn het vertrekpunt geweest voor het uitvoeren van een visuele inspectie van alle verhardingen. De definitieve onderhoudsmaatregel en de planperiode wordt bepaald op basis van een maatregeltoets. De onderhoudsbehoefte wordt daarbij functioneel en risico gestuurd bepaald.

Het onderhouden van onverharde wegen gebeurt aan de hand van het in 2023 vastgestelde Beheer- en uitvoeringsplan onverharde wegen.

Uitvoering van de werkzaamheden aan de wegen gebeurt door verschillende partijen. ROVA doet het klein dagelijks onderhoud. Middelgroot onderhoud, waarbij weg- of trottoirdelen worden aangepakt, voert een marktpartij uit op basis van een onderhoudsbestek. Groot onderhoud, reconstructie van de gehele weg of wijk, besteden we projectmatig aan. Uitvoering van de projecten gebeurt volgens het Investeringsplan. In 2027 gaan we extra inzetten op het uitvoeren van klein/middelgroot onderhoud en preventieve onderhoudsmaatregelen. Hiermee wordt schadeontwikkeling afgeremd, gevaarlijke situaties voorkomen en het rijcomfort (met name voor fietsers) verbeterd.

Voor 2027 zijn verschillende projecten in de planning opgenomen.

Binnen de bebouwde kom:

- Herinrichting Bargerbosch
- Herinrichting Hakkelerkamp Oost
- Reconstructie Vredenseweg
- Reconstructie Beuksveld (Meddo)
- Planvoorbereiding en aanbesteding verkeersmaatregelen Jaspersweg (sportpark)

Buiten de bebouwde kom:

- Instandhouding gedeelte Eibergseweg
- Instandhouding gedeelte Kobstederweg
- Planvoorbereiding en aanbesteding verkeersmaatregelen Corleseweg (kern)

Speelvoorzieningen

Op 27 maart 2025 heeft de gemeenteraad de Uitvoeringsagenda Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS) vastgesteld. Daarmee wordt in de jaren 2025-2028 uitvoering gegeven aan de eerder vastgestelde visie op BOSS.

Uitgangspunt is 'wat we hebben, onderhouden we goed'. Vanuit die insteek worden bestaande speeltoestellen de komende jaren vervangen.

De jaarlijkse exploitatielasten voor vervanging van speeltoestellen worden voor 2027 geraamd op € 218.000. In totaal is voor de vervanging van speeltoestellen € 538.000 begroot in de meerjarenbegroting 2027 tot en met 2030.

Openbare verlichting

Het Beleids- en beheerplan openbare verlichting vormt de basis voor het vervangen, beheren en onderhouden van openbare verlichting. Een geactualiseerd plan is op 26 juni 2025 vastgesteld door de gemeenteraad en geeft richting aan de jaren 2025 en verder. Het doel van openbare verlichting blijft ongewijzigd. Dat wil zeggen dat openbare verlichting een bijdrage kan leveren aan verkeersveiligheid, het bevorderen van de verkeersdoorstroming, sociale veiligheid en het creëren van een sfeervolle leefomgeving.

Hoewel het doel met name een functioneel karakter heeft, is ook openbare verlichting aan verandering onderhevig. Technologische- en maatschappelijke ontwikkelingen bieden nieuwe inzichten en kansen bij nieuw te plaatsen verlichting en veranderingen in bestaande situaties. Thema's als (en doelstellingen op het gebied van-) energie en milieu, circulariteit en flora en fauna zijn dan ook van steeds groter belang. Technieken als led, markering en reflectie en licht op maat kunnen hier in belangrijke mate aan bijdragen.

In 2027 gaan wij door met vervanging en regulier onderhoud van lichtmasten en armaturen. We hebben echter te maken met het niet meer beschikbaar hebben van bepaalde lamptypen waardoor alle verlichting – uitgezonderd led - vervangen dient te worden zodra de lamp stuk is. In het beheerplan is hiermee rekening gehouden. Zo mogelijk worden nieuwe technieken toegepast. Enerzijds om kostendaling op langere termijn te kunnen realiseren en anderzijds om prestaties verder te verbeteren.

Civiele kunstwerken

Onderhoud van civiele kunstwerken (bruggen, duikers en tunnel) gebeurt op basis van visuele en technische inspecties. De inspectie-resultaten worden vastgelegd in een beheerprogramma. Het beheerplan is in 2023 geactualiseerd en is de basis voor het plannen en uitvoeren van onderhoudsmaatregelen. Uitgangspunt is het behouden van een minimaal verkeersveilig niveau. De daaruit voortvloeiende vervangingsinvesteringen zijn in het Investeringsplan opgenomen.

De exploitatielasten van wegen en verkeer, openbare verlichting en civiele kunstwerken zijn in 2027 geraamd op € 5,9 miljoen inclusief de lasten voor straatnaamgeving en huisnummering, bermbeheer en gladheidbestrijding. De exploitatielasten bestaan uit € 3,2 miljoen aan niet-beïnvloedbare kapitaallasten (rente en afschrijving) en een bijdrage van € 0,9 miljoen aan ROVA.

De geraamde investeringen in wegen en verkeer, openbare verlichting en civiele kunstwerken voor 2027 zijn € 7,6 miljoen. Dit wordt voor € 0,1 miljoen aan subsidiabele provinciale bijdragen gedekt.

Kengetallen wegen

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Verharde wegen binnen de kom	103 km	103 km	103 km	103 km	103 km	103 km
Verharde wegen buiten de kom	213 km	213 km	213 km	213 km	213 km	213 km
Zandwegen	125 km	125 km	125 km	125 km	125 km	125 km
Fietspaden	42 km	42 km	42 km	42 km	42 km	42 km
Voormalige RAL-fietspaden	58 km	58 km	58 km	58 km	58 km	58 km
Instandhouding wegen binnen de kom	2,0 km	3,2 km	3 km	3,1 km	3,6 km	3,5 km
Instandhouding wegen buiten de kom	3,9 km	3,8 km	4,2 km	2,3 km	2,2 km	2,5 km
Instandhouding fietspaden	1,5 km	1,7 km	1,4 km	1,2 km	1 km	1 km
aanleg fietspaden						
Openbare verlichting	5.425 st	5.425 st	5.641 st	5.676 st	5.526 st	5.851 st
Vervanging openbare verlichting	95 st	95 st	95 st	125 st	100 st	100 st
Vervanging openbare verlichting armaturen			100 st	125 st	500 st	500 st
Bruggen	70 st	70 st	70 st	70 st	70 st	70 st
Vervanging bruggen (autoverkeer)	0 st	0 st	1 st	0 st	0 st	0 st
Vervanging brugdekken (autoverkeer)	0 st	0 st	0 st	0 st	0 st	0 st
Vervanging voetgangers-/fietsbruggen (dek)	0 st	0 st	1 st	0 st	0 st	0 st
Tunnel	1 st	1 st	1 st	1 st	1 st	1 st

Waterbeheer inclusief riolering en beduikering

Beleid en samenwerking

Het Water- en Rioleringsprogramma Winterswijk 2024-2028 vormt de leidraad voor het aanleggen, beheren en onderhouden van de riolerings- en afwateringsstelsels in de gemeente Winterswijk. De basis is 'minder verstenen en verzamelen, meer vergroenen en verspreiden'. In bestaande wijken wordt door afkoppelen en bovengrondse afvoer van hemelwater bijgedragen aan het verminderen van het waterprobleem (wateroverlast en droogte). In 2027 gaan we verder met risico-gestuurd rioolbeheer voor reiniging & inspectie en voor renovatie & vervanging. We nemen niet alleen de afschrijvingstermijn, maar ook kwaliteit en risico mee. Daardoor is een betere afweging van kosten mogelijk.

De regionale en lokale samenwerkingen binnen Achterhoek+ en WintLicht worden in 2027 gecontinueerd. Binnen Achterhoek+ is aandacht voor het landelijke Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) en de Omgevingswet. Verder is er regionaal een programmaplan voor de aanpak van droogte in de Achterhoek gemaakt. Het gaat daarbij vooral om de problematiek in het buitengebied. Het Waterteam Wintlicht (Winterswijk, Oost Gelre en Waterschap Rijn en IJssel) werkt aan de ketenoptimalisatiekansen in het inzamel- en transportstelsel.

Beheer, onderhoud en vervanging

Belangrijk hulpmiddel voor het beheer van riolering en water is het centrale databeheersysteem Brutis (voorheen Kikker). Het optimaliseren van het systeem is een continu proces, met als doel dat alle relevante gegevens 'met een druk op de knop' beschikbaar zijn. Om het risico-gestuurd rioolbeheer mogelijk te maken, wordt gebruik gemaakt van Rasmariant. Op basis van deze gegevens is de meerjarenplanning voor vervanging & reparatie en voor reiniging & inspectie opgesteld. Deze gegevens worden vervolgens gekoppeld aan onze Mapkit software. In de toekomst is het streven om Brutis langzamerhand uit te faseren. In 2027 zal de aanbesteding voor een integraal beheerpakket worden afgerond. Dit beheerpakket bevat een actueel en volledig overzicht van het gehele areaal. Een belangrijk aandachtspunt hierbij zijn de duikers. Deze zijn nu nog onvoldoende in beeld.

Onderhoud en vervanging van (druk)riolering en afwatering, inclusief meting van grondwaterstanden en monitoring van gemengde riooloverstorten, worden uitgevoerd door ROVA en externe partijen. Ook het reinigen van rioleringen, drainage, kolken en lijnafwatering wordt op deze wijze opgepakt. In 2024 zijn diverse raamcontracten aanbesteed voor het reinigen, inspecteren en onderhouden van de (druk)riolering. De uitvoering van deze contracten loopt door in 2027, maar moeten ook opnieuw worden aanbesteed.

Projecten die in 2027 op stapel staan zijn:

- Herinrichting Bargerbosch
- Herinrichting Hakkelerkamp Oost
- Het reguliere onderhoud van de drukriolering in het buitengebied (middels een meerjarig bestek gedaan)
- Grootschalige renovatie drukriolering en gemalen (inventarisatie 2026)
- Het uitvoeren van bestaande raamcontracten voor reiniging en inspectie van riolering en drainage
- Aanbesteden van drie aflopende onderhoudscontracten
- Het onderzoeken van diverse plekken op terugkerende wateroverlast en het uitvoeren van benodigde aanpassingen
- Verdere implementatie van het nieuwe beheersysteem (SAM) voor drukriolering
- Relining van het stamriool ter hoogte van de Pas/Kempenaerstraat
- Reconstructie Vredenseweg

De exploitatielasten met betrekking tot waterbeheer inclusief riolering en beduikering, zijn in 2027 geraamd op € 2,3 miljoen. Dit is inclusief € 1,3 miljoen kapitaallasten (rente en afschrijving) en een bijdrage van € 0,3 miljoen aan ROVA. De geraamde investeringen in riolering voor 2027 zijn € 7,4 miljoen.

Kengetallen riolering en waterbeheer

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Riolering gemengd	122 km	108 km	108 km	108 km	108 km	108 km
Riolering vuilwater		68 km	68 km	68 km	68 km	68 km
Riolering hemelwater	65 km	56 km	57 km	57 km	57 km	57 km
Riolering infiltratie		9 km	10 km	10 km	10 km	10,5 km
Drainage		92 km	92 km	92 km	92 km	92 km
Drukriolering persleiding	270 km	273 km	301 km	301 km	301 km	301 km
Drukriolering pompunits	1.015 st	1.010 st	1.025 st	1.025 st	1.025 st	1.030 st
Beduikering		6 km	6 km	6 km	6 km	6,2 km
Kolken	9.290 st	9.280 st	10.052 st	10.052 st	10.052 st	10.932 st
Lijngoten		1.550 m	1.616 m	1.616 m	1.616 m	1.616 m
Wadi's	15 st	16 st	20 st	20 st	20 st	20 st
Bergingsvijver	11 st	11 st	11 st	11 st	11 st	11 st
Aansluitingen riolering	10.490 st	10.570 st	10.610 st	10.610 st	10.610 st	10.610 st
Aansluitingen drukriolering	2.710 st	2.690 st	2.700 st	2.700 st	2.700 st	2.710 st
Vervanging riolering	0,5 km	0,5 km	0,5 km	0,5 km	0,5 km	0,5 km
Aanleg hemelwaterriolering	1,7 km	1,0 km	0,5 km	0,5 km	0,5 km	0,5 km
Afgekoppeld verhard oppervlak	1,9 ha	1 ha	1 ha	1 ha	1 ha	1 ha
Inspectie en reiniging riolering	5 km	7,5 km	16,2 km	16,2 km	16,2 km	30 km

Stedelijk groen en buitensportcomplexen

Stedelijk groen

Het onderhoud van het stedelijk groen vindt plaats op basis van beeldkwaliteit. Bij herinrichting van groen wordt gewerkt volgens de vastgestelde Groenstructuurvisie, met aandacht voor thema's als biodiversiteit en klimaatadaptatie. Waar mogelijk wordt het beheer van openbaar groen afgestemd op het vergroten van de biodiversiteit.

Jaarlijks renoveren we kleine delen van het openbaar groen en gemeentelijke sportvelden. Grootschalige vervangingen van groen worden uitgevoerd in combinatie met kapitaalswerken/reconstructies.

De wijk Hakkelerkamp Oost wordt heringericht. In 2027 zal een groot deel van het openbaar groen worden aangeplant. Bij de reconstructie van de wijk Bargerbosch zal in 2027 ook het eerste nieuwe groen worden aangeplant.

Het laanbomenbestand in het buitengebied is oud en heeft aanzienlijke schade opgelopen na de valwind van 2 juli 2025. In 2027 houden wij vast aan de bestaande, planmatige, vervanging zoals vastgelegd in het Beheerplan Laanbomen 2017-2031. De vervangingsopgave als gevolg van de stormschade wordt meegenomen in het Herstelprogramma.

De exploitatielasten voor het onderhoud van het stedelijk groen worden voor 2027 geraamd op € 4,8 miljoen. Dit is grotendeels (€ 3,3 miljoen) de bijdrage aan ROVA. De geraamde groeninvesteringen voor 2027 zijn € 1,0 miljoen.

Buitensportcomplexen

Kunstgrasvelden die langer dan 8 jaar liggen worden tweejaarlijks gekeurd. Indien de velden 10 jaar of ouder zijn worden ze jaarlijks gekeurd. In dit kader zijn de diverse kunstgrasvelden van FC Winterswijk aan een keuring onderworpen. De velden van FC Winterswijk zijn goedgekeurd en vervanging wordt doorgeschoven naar 2027.

Afhankelijk van de keuringsresultaten worden indien nodig aanvullende onderhoudswerkzaamheden en/of reparaties uitgevoerd. Bij een volledige afkeuring wordt het veld vervangen. De keuring wordt uitgevoerd door een gecertificeerd bedrijf waarbij de geldende sporttechnische eigenschappen van toepassing zijn.

Uitvoering van de werkzaamheden aan de sportcomplexen gebeurt door verschillende partijen. ROVA doet het klein dagelijks onderhoud. Groot onderhoud en vervanging van velden besteden we projectmatig aan. Uitvoering van de projecten gebeurt volgens het Investeringsplan. Het is niet uit te sluiten dat vervangingen en daarmee de kredieten vooruit worden geschoven.

In 2027 staan de volgende kunstgrasvelden op de planning voor vervanging (toplaag), indien de velden worden afgekeurd:

- FC Winterswijk: velden 1, 2, 3, kidsveld en hoofdveld.

De jaarlijkse exploitatielasten voor onderhoud aan buitensportcomplexen worden in 2027 geraamd op € 201.000. Dit is grotendeels (€ 115.000) de bijdrage aan ROVA. De geraamde investeringen in de buitensportcomplexen in 2027 zijn € 2,4 miljoen.

Kengetallen groen

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Areaal groen	143,6 ha	143,6 ha	143,6 ha	143,6 ha	143,6 ha	143,6 ha
Vervanging groen	0,2 ha	0,2 ha	0,2 ha	0,2 ha	0,2 ha	0,2 ha

Gebouwen

Voor gemeentelijk vastgoed dat langdurig in de vastgoedportefeuille blijft, wordt een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) opgesteld. Deze actualiseren we eens per vier jaar. Bij de actualisatie vindt per gebouw een conditieopname plaats. Daarnaast is een beheerplan onderhoud opgesteld, met daarbij de uitgangspunten met betrekking tot de gehanteerde conditiescores. Dit beheerplan biedt de benodigde kaders om het beheer en onderhoud van de vastgoedportefeuille professioneel te kunnen uitvoeren.

We zijn daarnaast bezig om het gemeentelijk vastgoed de komende jaren te verduurzamen. Deze verduurzaming vindt plaats op natuurlijke momenten, zodat er geen onnodige uitgaven worden gedaan en de financiële middelen zo efficiënt mogelijk worden ingezet.

Daar waar er bijstellingen van de budgetten plaats dienen te vinden door externe invloeden, voortschrijdende inzichten of gewijzigde plannen, worden deze verwerkt in de jaarlijkse budgetcycli.

Kengetallen gebouwen

De gemeente beheert naast gronden ook gebouwen, kunstobjecten, herdenkingsmonumenten en fonteinen. Het betreft:

- 35 gebouwen
- circa. 30 herdenkingsmonumenten en kunstobjecten
- 4 fonteinen/pompen

